

Druhý medzinárodný plenér výtvarníkov

V priebehu tretieho júlového týždňa mnohých Kestúčanov ani neprekvapilo, že v obci na viacerých miestach videli maliarov zvečňujúcich časti ich dediny a jej okolia, prekrásnu pilíšku prírodu. Už ani preto sa neprekvapili, lebo videli známe tváre, výtvarníkov s maliarskymi stojanmi, ktorí aj presne pred rokom maliari účastníkmi prvého medzinárodného plenéra v Kestúci. *Druhý medzinárodný dielňa výtvarníkov*, ktorej strediskom bol provizórny ateliér vo veľkej sále kultúrneho domu, sa aj v tomto roku zrodila z iniciatívy v Kanade žijúceho kestúckeho rodáka, akademického maliara **Tibora Nyilasiho**, ktorý už desaťročia trávi letné mesiace v Kestúci-Kláštore.

– Na náš druhý medzinárodný plenér výtvarníkov som pozval hlavne tých, ktorí tu boli aj vlani, – hovorí slávny kestúcky rodák T. Nyilasi. – *Moje pozvanie v tomto roku prijal známy maliar Dunaja a Poiplia Ján Lábik zo Štúrove. O ňom musím povedať, že je zakladateľom Galérie v Štúrove a je*

Eva Vargová, ktorá bola dlhé roky aj účastníčkou mládežníckych výtvarníckych táborov v Kestúci. A je tu kestúcky maliar-amatér Alexander Juhász, ktorý má za sebou už dve samostatné výstavy a viacero kolektívnych expozícií. O ňom musím ešte prezradiť, že je vedúcim každoročných letných mládežníckych výtvarníckych táborov v Kestúci. Po prvýkrát bola medzi nami gymnazistka v Budapešti, Kestúčanka Boglárka Kašubová, ktorá sa chystá na hereckú dráhu, ale má aj mimoriadny talent na kreslenie. Či sa stane z tohto dievčaťa, ktorého otec pochádza zo Sarvaša a matka z Kestúca, herečka alebo výtvarníčka, sa ukáže, pochopiteľne, až neskôr. O sebe hádam môžem právom povedať, že popri kestúckych maliaroch zastupujem aj kanadských výtvarníkov.

V piatok, v neskorých popoludňajších hodinách, vo veľkej sále kultúrneho domu umelci odkladajú maliarske stojany, balia svoje veci a ukazujú jeden druhému, čo darujú miestnej samospráve zo

dzi ktorými som sa naozaj cítil ako doma. Kestúc aj Boh stvoril pre maliarov, kde si tvorivý človek v prekrásnom romantickom prostredí môže nájsť veľa tém na spracovanie. Všetci sme si aj našli. A hlavne učili sme sa jeden od druhého: napríklad rôzny pohľad na veci, ale osvojili sme si aj rôzne techniky. Tento plenér bol osožitý pre každého, pre nás, účastníkov, ale aj pre obec, veď každý umelec tu nechá jedno, alebo i viac svojich diel, ktoré budú tvoriť časť budúcej stálej miestnej výstavy.

– *Materiál budúcej galérie už roky zbieram ja, – preberá slovo Tibor Nyilasi. – V mojom tunajšom ateliéri chránim okolo 30 výtvarných diel, ktoré budú – sú časťou expozície. Okrem toho je u mňa aj 15 laserových grafičiek, ktoré vytvoril indický manželský pár Panchal Mansara a Panchal Tarunica. Tieto zvláštne diela boli vystavené pred niekoľkými rokmi v Kestúci a umelci, ktorí v súčasnosti žijú v Kanade, ich darovali obci. Kestúc zatiaľ, žiaľ, nemá vhodné priestory pre zriadenie ga-*

Nielen učila, ale aj žila po slovensky v Ďurke

Na slovičko s vedúcou materskej školy Alžbetou Šótiovou

V týchto dňoch na niekoľko týždňov zatvára svoje brány materská škola v Ďurke, aby po odchode učiteliek a pracovníkov škôlky začiatkom septembra opäť oduševnene očakávala deti. Na rozlúčkovej slávnosti sa so škôlkou rozlúčili nielen šesťročné deti, ale aj ich učiteľka, Alžbeta Šótiová, ktorá odchádza do dôchodku.

Ďurčianski škôlkári asi ani nevedia, že svoje „pracovné“ dni strávia v najstaršej budove, ktorá stojí v obci už viac ako 270 rokov. V Ďurke je totiž päť bývalých kaštieľov, ktoré postavili niekdajší tunajší statkári. Barokovú budovu materskej školy postavil v roku 1740 **István Siroki Egry**. Do rúk rodiny **Gosztonyiovcov** sa budova dostala v rokoch 1900, ktorí tu strávili takmer pol storočia. V 70. rokoch do kaštieľa presťahovali materskú školu. Dnes budovu celkom obnovili, zmizli z nej ozdobné sochy, zanikol jej barokový štýl, ale z jej stien predsa sála minulosť. Vstupujem do tichej strednej miestnosti, kde ma už čakajú väčšie deti. Sedia v polkruhu, ticho sa rozprávajú a učiteľka sedí medzi nimi. Vyberiem si fotoaparát, cítim pohľad zvedavých očí. Začína sa práca, ja fotografujem, oni podľa pokynov učiteľky recitujú, spievajú a to po slovensky. Na jej slovenské otázky sa pokúsia niektorí v tej istej reči odpovedať. Sú šikovní. Až po zamestnaní sa vyberieme s pani učiteľkou, vedúcou materskej školy **Alžbetou Šótiovou** do jej kancelárie.

– *Koľko vekových skupín a koľko detí máte?*

– *Máme dve skupiny, menšiu – strednú a väčšiu – strednú, je nás spolu 40. Mali sme aj také roky, keď sme mali v troch vekových skupinách skoro 70 detí. Počet detí klesá a to je smutné. V tomto roku čakáme len 5 detí na zápis do škôlky! Odvtedy, ako som tu ja, v skupinách je 1/3 rómskej národnosti, ale nemali sme taký problém, že by sa nechceli učiť po slovensky. Môžem povedať, že oni majú skôr aj lepšie jazykové nadanie, ale nie každý. S kolegyňou každý deň hovoríme s deťmi po slovensky. Ráno sa schádzajú deti v jednej miestnosti, tam sú spolu skoro všetky a vtedy aj menšie počujú slovenské slovo. Vôbec neodmietajú jazyk, pri zápise detí do škôlky, ich rodičia aj písomne súhlasia s tým, aby sa deti učili tento jazyk.*

– *Máte obnovené sociálne miestnosti, kedy sa to uskutočnilo?*

Kestúc

nadšeným iniciátorom spolupráce slovenských a maďarských výtvarníkov v podunajskom regióne. Má veľké zásluhy na organizovaní spoločných výstav slovenských a maďarských umelcov v Ostrihomu, v Dunajskej Stredě, v Štúrove, ale i v Bratislave. Opäť prišla do Kestúca budapeštianska maliarka

svojich tu vytvorených diel. Každý chce nechať obci to, čo pokladá za najlepšie.

– *Ja darujem samospráve tento akvarel, – ukazuje Ján Lábik na krásnu krajinomalbu. – Je to moje poďakovanie sa Kestúčanom, medzi ktorými som si našiel skutočne dobrých priateľov a me-*

lérie. Na vine je nedostatok financií, ale vedenie obce sa s týmto stavom nechce zmieriť. Hľadám vhodné riešenie.

Aj dovtedy sa bude tešiť aktivite miestnych výtvarníkov, ktorí už teraz pripravujú usporiadať v poradí tretí medzinárodný plenér.

BÁRKÁNYI

Čo s Dunajom?

Slovensko vypracuje podklady pre spoločné slovensko-maďarské strategické environmentálne posudzovanie rôznych variantov riešenia využitia Dunaja v úseku Bratislava – Budapešť do konca budúceho roka. Pôvodne mali byť hotové už vlani. Spracovanie materiálov doposiaľ brzdi nedostatok finančných prostriedkov, ako však pre TASR objasnil splnomocnenec vlády SR pre výstavbu a prevádzku Systavy vodných diel (SVD) Gabčíkovo-Nagymaros Gabriel Jenčík, príprava materiálu je už zazmluvnená a maďarská strana bola informovaná, že do konca roka 2011 ju Slovensko s ním oboznámi. „Od toho očakávame, že sa konečne na maďarskej strane v určitom slova zmysle prekonajú tie ich animozity voči vodnému dielu Nagymaros, voči vzdutiu a voči pôvodnému vodohospodárskemu riešeniu,“ konštatoval G. Jenčík. Podľa jeho slov by materiál mohol ukázať, že Nagymaros, respektíve vodné dielo v inom profile je užitočné, naplnia všetky ciele zmluvy a prispieva k spolupráci a susedskému porozumeniu medzi oboma krajinami. Dokument by tiež mal poskytnúť odbornú vedecko-technickú základňu pre ďalšiu diskusiu. V prípade, že to bude potrebné, SR posudzovanie využije ako základ pre svoju obhajobu pred súdom v spore s Maďarskom. Vypracovaním SEA vládne delegácie oboch strán vlani podmienili pozastavenie rokovaní o návrhu dočasnej dohody, ktorú predložilo Slovensko v decembri 2006. Dočasná dohoda mala za cieľ

vytvoriť časový priestor na hľadanie prijateľného optimálneho riešenia a nastoliť právny stav pri prevádzke vodného diela Gabčíkovo a plnení záväzkov Maďarska vyplývajúcich preň z medzistátnej zmluvy z roku 1977. Podklady majú ponúknuť riešenia pre oblasť Malého Žitného ostrova, ako aj oblasti od obce Sap až po Budapešť. Riešenia na dosiahnutie dobrého stavu v spomínaných oblastiach sa rozchádzajú. Zatiaľ čo slovenská strana je toho názoru, že dobrý stav životného prostredia sa dá dosiahnuť zvýšením vodnej hladiny v starom toku Dunaja a v jeho ramenách, Maďarsko presadzuje iba zvýšenie prietoku do starého koryta Dunaja na úkor prevádzky VD Gabčíkovo. Sloven-

sko je presvedčené, že ani prepúšťanie celého prietoku vody do starého koryta Dunaja by nevyriešilo problémy v oblasti. Podľa spoločného harmonogramu výstavby SVD Gabčíkovo – Nagymaros sa mala Vodná elektrárňa Gabčíkovo uviesť do prevádzky v roku 1992 a Vodná elektrárňa Nagymaros o rok neskôr. Slovensko svoje záväzky zo zmluvy z roku 1977 a termín uvedenia do prevádzky dodržalo, na rozdiel od Maďarska, ktoré výstavbu VD Nagymaros odmietlo a stále odmieta. Tieto svoje kroky zdôvodňuje obavami zo zlyh ekologických dopadov. Slovensko na základe výsledkov 15-ročného spoločného monitorovania s maďarskými odborníkmi argumentuje pozitívnymi vplyvmi dostavby celej sústavy vodných diel na životné prostredie.

(TASR)

Na Spiš Expe sa predstavili aj firmy z MR

V uplynulom mesiaci sa v *Spišskej Novej Vsi* uskutočnil 43. ročník celoslovenskej výstavy *stavebníctva a bývania s medzinárodnou účasťou*. Renomovaný veľtrh *Spiš Expo* na výstavnej ploche 1225 metrov štvorcových bol zameraný na šesť väčších tematických okruhov. Zaujímavosťou okruhu *Postav dom* sa dozvedeli najnovšie informácie zo sveta stavebníctva, stavebných materiálov, strojov a technológií. Ak sa niekto zaujímal o nábytok, interiérové a bytové doplnky a bytový textil, ten sa prešiel medzi stánkami *Domov a vkus*. Expozícia *Domov a žena* ponúkala domáce potreby, kozmetiku, módu a textil a *Dvor a záhrada* zas okrasné dreviny, záhradné doplnky, architektúru a techniku. Na svoje si prišli aj milovníci motorizmu. V stánkoch *Auto-parády* sa konal spišský autosalón, kde boli vystavené automobily a motocykle. Zaujímavosťou o *finančné služby* sa dozvedeli novinky zo sveta kontraktov, poisťovacích služieb, stavebného sporenia a pod. Na výstave sa zúčastnilo spolu 86 vystavovateľov, z toho šesť z *Maďarska*, osem z *Českej republiky* a traja z *Poľska*.

(EF)

FOTO: AUTORKA

– *Odkedy pracujete v tejto materskej škole?*

– *Prišla som sem pracovať pred dvadsiatimi rokmi, v roku 1980. Už aj pred tým tu bola materská škola, ale sa nevyučovalo po slovensky a práve preto som sem prišla bývať, aby sa tu znovu oživil slovenský jazyk. Pochádzam zo Slovenska, z Fiľakova, študovala som na strednej škole v Leviciach a neskôr som sa vydala do Maďarska. Najprv som bývala v Pišpeku a od roku 1980 som tu. Vyučujem slovenský jazyk, ale to nie je správny výraz na to, čo robím. Nielen že som učila, ale si myslím, že som aj žila po slovensky medzi deťmi, hoci mám maďarskú národnosť, ale slovenčinu ovládam na takej úrovni, že v materskej škole hovorím plynule. Deti dnes už nevedia po slovensky, pričom pred dvadsiatimi rokmi si ešte z domu prinášali túto reč. Dnes je tu slovenčina ako cudzí jazyk, starí ľudia ešte hovoria po slovensky, ale aj ich je málo. Z materskej školy idú deti do miestnej základnej školy, kde sa učia ďalej po slovensky, a to je dobré.*

– *Máme možnosť využívať rôzne súbegy. Pred dvoma rokmi sa nám s vládnu pomocou podarilo obnoviť naše hlavné miestnosti, umyváreň a záchody, vymeniť niektoré okná a obnoviť podlahu. Máme z toho radosť, nemáme sa za čo hanbiť, keď k nám príde dajaký hosť. Aj miestnosti sú moderné, hoci táto budova je veľmi stará. Tento rok už končím s prácou, idem do dôchodku, ostatné úlohy čakajú na iného.*

– *Nebudú Vám chýbať deti?*

– *Myslím, že áno. Mám jedného syna, je ženatý, ale vnukov ešte nemám.*

– *Pri príchode do budovy nás zaujal pekný výhľad na vaše ihrisko.*

– *Áno, aj na to sme hrdí. Stále obnovujeme a skrášľujeme vonkajšie prostredie. Aj teraz tu pracujú dve mamičky, prišli zasadiť kvety, lebo sa chystáme na rozlúčkovú slávnosť. Odchádza od nás 9 detí, ktoré na jeseň postúpia do miestnej základnej školy.*

ERIKA ZEMENOVÁ PALEČKOVÁ